

Vastaus Vihreän aluevaltuustoryhmän valtuustoaloitteeseen 18.9.2023 lastensuojelun jälkihuollon ikärajan säilyttämiseksi 25:ssä ikävuodessa

Aluehallitus 04.12.2023 § 356

9031/00.02.01/2023

Valmistelija

Palvelualuepäällikkö, lastensuojelu Johanna Will-Orava, puh. 044 7942393

Etelä-Savon vihreiden aluevaltuustoryhmä on tehnyt aluevaltuustoaloitteen jälkihuollon ikärajan säilyttämiseksi 25:ssä ikävuodessa Etelä-Savon hyvinvointialueella.

Hallitus on esittänyt, että lastensuojelun jälkihuollon ikärajaa laskettaisiin kahdella vuodella. Hallituksen esityksen mukaan lastensuojelulain jälkihuolto päättyisi viimeistään, kun nuori täyttää 23 vuotta. Laki tulisi voimaan 1.1.2024 puolen vuoden siirtymäajalla. Tämä tarkoittaisi sitä, että jälkihuolto-oikeus jatkuisi 30.6.2024 asti nuorilla, jotka lain tultua voimaan täyttävät 23 tai 24 vuotta. Siirtymäaika ei koskisi 25 vuotta täyttäviä nuoria, vaan heillä jälkihuolto-oikeus päättyisi 25 ikävuoteen, kuten tälläkin hetkellä. Siirtymäajalla varmistettaisiin jälkihuolto-oikeuden piirissä olevien suunnitelmallinen siirtymä tarpeenmukaisten muiden palveluiden ja etuuksien piiriin. Jälkihuollon piiristä pois siirtyvien nuorten palvelutarpeeseen tulee vastata koko nuorten monialaisella palvelujärjestelmällä, mukaan lukien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä sosiaaliturvaetudet. Lisäksi huomioitaisiin ennen lain voimaantuloa annetut päätökset jälkihuollon tukitoimista. Hyvinvointialueet olisivat velvollisia järjestämään jälkihuollon tukitoimet päätöksien mukaisesti, vaikka päätökset ulottuisivat pidemmälle kuin ehdotettu siirtymäaika.

Vihreät aluevaltuustoaloitteessaan tuo esille, että ikärajan laskeminen on ongelmallista mm. siksi, että jälkihuollon ikäraja nostettiin 25:een ikävuoteen vasta edellisellä hallituskaudella eikä sen toivotuista vaikutuksista ole vielä riittävää näyttöä. Vanhimmat jälkihuollossa olevat täyttävät tänä vuonna 24 vuotta, eli lain muuttuessa ei ehditä nähdä mikä todellinen vaikutus ikärajan nostolla olisi ollut. Lastensuojelun jälkihuollossa tehdään pienillä resursseilla valtavasti työtä, mikä säästää kustannuksia enemmän kuin kuluttaa niitä. Jälkihuolto myös työskentelee

vain niiden nuorten kanssa, jotka todella tarvitsevat apua. Jos tukea ei tarvita, ei myöskään asiakkuutta pidetä voimassa. Kyse ei siis ole siitä, että sellaisia nuoria pidettäisiin asiakkaina, jotka pärjäävät jo omillaan. Lainsäädännön poukkoilu aiheuttaa lisää epävarmuutta jo valmiiksi haastavassa asemassa olevien nuorten elämään. Alan ammattilaiset ansaitsevat myös mahdollisuuden pitkäjänteisen työn suunnitteluun. Lisäksi ikärajan laskemisella haettu säästö on erittäin vaatimaton suhteutettuna pidemmän aikavälin vaikutuksiin.

Jälkihuollon ikäraja on ollut aiemmin 21 vuotta ja nyt tällä hetkellä 25 vuotta. Velvollisuus jälkihuollon järjestämiseen päättyy hyvinvointialueella viimeistään, kun nuori täyttää 25 vuotta. Etelä-Savon hyvinvointialueen lastensuojelun jälkihuoltopalveluiden näkemyksen mukaan muutos 23 ikävuoteen olisi mahdollinen toteuttaa. Täysi-ikäisten nuorten osaltahan jälkihuoltotyötä on tehty jo viisi vuotta ja tavoitteena on tehostaa 18 - 23 -vuotiaiden jälkihuolto-ikäisten kanssa tehtävää työtä edelleen, jotta viiden vuoden työskentely on riittävän vaikuttavaa.

Koska kaikki jälkihuolto-ikäisten tarvitsemat palvelut eivät ole suoraan jatkumoa sijoituksesta ja huostaanoton perusteista, ei kaikkiin nuoren tarvitsemiin palveluihin voida vastata jälkihuollon palveluilla. Tärkeä on meidän toimijoiden edelleen vahvistaa muita nuorten tarvitsemia palveluita hyvinvointialueella, päättyä sitten jälkihuolto-oikeus 23 tai 25 vuoden ikäisenä.

Osalla jälkihuolto-ikäisillä on tarve myös muulle sosiaalityölle ja muille palveluille kuin jälkihuoltopalvelulle. Suurin tarve jälkihuollon työlle on nuorilla, joilla on päihde- ja/tai mielenterveysongelmia. Näiden jälkihuolto-ikäisten hoito ei ole tähänkään saakka onnistunut ilman muita tahoja, kuten esimerkiksi mielenterveys- ja päihdepalveluita. Nuoret, joilla palveluiden tarve on suuri, ei nuo kaksi vuotta itsessään ole myöskään riittävä. Tarvitaan nuoren itsensä valmius ottaa hoitoa vastaan. Näiden nuorten palvelut tulisi toteutettavaksi 23-vuoden iän jälkeen ilman jälkihuollon "välikäyttä". Lastensuojelun jälkihuollossa on ollut jopa osittain nähtävissä, että joissakin tilanteissa jälkihuolto on vaikeuttanut nuoren hoidon ja kuntoutuksen saamista.

Etelä-Savon hyvinvointialueen jälkihuolto-ikäisiä on 39, jotka ovat yli 23-vuotiaita ja ensi vuonna 23 vuotta täyttäviä on 17 nuorta.

Hyvinvointialueella osa jälkihuollossa on vielä toteutettu työikäisten palveluissa. Nämä asiakkuudet tulevat siirtymään lastensuojelun jälkihuoltoon, joten jälkihuollon resurssia ei voida vähentää. Lastensuojelussa kehitetään edelleen jälkihuollon sisältöä. Nyt jälkihuoltotyö on ollut pitkälti myös päätösten tekoa, koska yhden sosiaalityöntekijän asiakasmäärät ovat olleet jopa 70 asiakasta. Jälkihuollossa on nähty tarve vielä enemmän suoralle asiakastyölle, asiakkaiden kohtaamiselle ja ryhmätoiminnoille. Näitä kehitetään koko hyvinvointialueella.

Jos jälkihuolto-oikeus laskee 23 ikävuoteen, jälkihuoltonuorilla on 5 vuotta aikaa saada erityistä tukea täysi-ikäisinä. Tämän jälkeen heidän käytettävissään on kaikki sosiaalihuollon palvelut tarvittaessa. Etelä-Savon hyvinvointialueen lastensuojelupalveluiden näkemyksen mukaan jälkihuolto tulee jatkossa toteuttaa sen mukaisesti, mitä valtakunnallisesti tullaan päättämään. Jälkihuollon toteutuksen osalta Etelä-Savon hyvinvointialueen ei ole syytä poiketa mahdollisesta 23 vuoden ikärajaista.

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus merkitsee selvityksen tiedoksi. Vastaus valtuustoaloitteeseen viedään tiedoksi aluevaltuustolle, joka merkitsee aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Tiedoksi